

و تیم اقتصادی آن برای بازیابی شرایط اقتصادی کشور، احیای فرصت‌های اقتصادی و تجاری از دست‌رفته طی سال‌های گذشته و به‌نوعی برای دستیابی و دسترسی به گستره و توان طیف مذاکراتی، به‌ترمیم شرایط موجود و افزایش ثبات‌لات تجاری و توسعه همکاری‌های اقتصادی نیازمند و لازم است از فرصت‌های پیش آمده استفاده کند.

دو کشور برتر اقتصاد دنیا از منظر قدرت اقتصادی در این سازمان و عضویت چین و روسیه به‌عنوان ۲ عضو از ۵ عضودانم شورای امنیت سازمان ملل نشان‌دهنده اهمیت این سازمان است. جمهوری اسلامی ایران با در نظر گرفتن شرایط فعلی در مقابله با تحریم‌های آمریکا، تحولات اخیر ایجاد شده در افغانستان و عزم جدی دولت سیزدهم

عبدال... جعفری رئیس اداره توافقتنامه‌های بین‌المللی سازمان بنادر و دریانوردی، درباره عضویت ایران در سازمان همکاری شانگهای گفت: اعضای سازمان همکاری شانگهای با دارا بودن بیش از ۲۵ درصد از تولید ناخالص ملی دنیا، حضور ۴ کشور از اعضای این سازمان در جمع قدرت‌های اتمی دنیا، عضویت

عضویت ایران در سازمان همکاری شانگهای چه تاثیری بر اقتصاد کشور خواهد گذاشت؟

اقتصاد ایران وارد جاده شانگهای شد

آخرین اجلاس سازمان همکاری شانگهای دیروز به پایان رسید که نتیجه برگزاری آن حضور ایران به‌عنوان عضو اصلی بود. ماهیت حضور ایران در سازمان همکاری شانگهای اقتصادی است و نکته مهم اینجاست که چگونه با حضور در این سازمان می‌توان از اقتصاد بهره برد. بررسی وضعیت اقتصادی برخی کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای نشان می‌دهد قدرت خرید آنها افزایش یافته که این موضوع می‌تواند به تجارت بیشتر آنها با ایران منجر شود. در ضمن برخی از این کشورها با ایران هم‌زبان و هم‌فرهنگ هستند. به گفته کارشناسان اقتصادی، عضویت دانم ایران در سازمان همکاری شانگهای می‌تواند تحولات اقتصادی را به دنبال داشته باشد. به طوری که اغلب این کشورها مصرف‌کننده کالاهایی هستند که امکان تولید آن در ایران وجود دارد و از آنجا که با برخی از آنها همسایه هستیم هزینه حمل و نقل تا حد زیادی کاهش می‌یابد. کارشناسان معتقدند دولت سیزدهم باید از تصویب قوانین خلق الساعه برای تولیدکنندگان و صادرکنندگان خودداری کند و با نوسان تامین و توزیع یک کالا جلوی صادرات را نگیرد. ضمن این‌که پیشنهاد می‌شود تولیدکنندگان ابتدا نیاز بازارهای مختلف را بسنجند و بعد سراغ تولید بروند و از تولید سنتی بپرهیزند. یکی از اهمیت‌های عضویت ایران در سازمان همکاری شانگهای بهره‌مندی از قدرت روسیه و چین در سازمان‌های جهانی است. از سوی دیگر ایران نیز می‌تواند نیاز کشور را از کشورهای عضو این سازمان تامین کند.

محمدحسین علی‌اکبری

اقتصاد

روسیه

جمعیت

۱۴۴ میلیون نفر

حجم تجارت با ایران

۱/۵ میلیارد دلار

تولید ناخالص داخلی

۱۴۰۰ میلیارد دلار

قزاقستان

جمعیت

۱۸ میلیون نفر

حجم تجارت با ایران

۲۰۵ میلیون دلار

تولید ناخالص داخلی

۱۶۴ میلیارد دلار

ایران و قزاقستان گرچه هیچ مرز خشکی باهم ندارند، اما مرز مشترک هردو کشور از طریق دریای خزر است. قزاقستان در غرب و ایران در جنوب دریای خزر هر دو از کشورهای ساحلی خزرند. اقتصاد قزاقستان به صادرات نفت خام و تا حدی به بخش کشاورزی متکی است؛ بنابراین برای تامین نیازهای خود تاحد زیادی به واردات از کشورهای دیگر وابسته است. حجم کل تجارت قزاقستان با جهان در سال ۲۰۱۹ حدود ۹۶ میلیارد دلار بوده است که سهم ایران از این تجارت ۰/۴ درصد است یعنی رتبه چهارم در بین صادرکنندگان کالا به قزاقستان را به خود اختصاص می‌دهد.

روسیه، شریک راهبردی و استراتژیک ایران است و با حمایت این کشور ایران توانست به عضو اصلی سازمان همکاری شانگهای در بیاید. روسیه همکاری نظامی با ایران دارد و در بخش اقتصادی نیز مراوداتی دارند و البته همکاری نظامی ایران و روسیه بیشتر از همکاری اقتصادی است که کارشناسان در این باره می‌گویند در صورت افزایش مبادلات تجاری دو کشور امکان حضور ایران در نمایشگاه‌های بین‌المللی روسیه وجود دارد و می‌توان از این طریق مشتریان اروپایی یافت. محصولات کشاورزی از جمله نیازهای روسیه است که ایران در این زمینه جزو کشورهای صادرکننده است.

چین

جمعیت

یک میلیارد و ۳۹۸ میلیون نفر

حجم تجارت با ایران

۱۸/۶ میلیارد دلار

تولید ناخالص داخلی

۱۴ هزار و ۷۲۲ میلیارد دلار

کشور چین، دومین اقتصاد بزرگ جهان است که اخیرا با ایران سند همکاری ۲۵ساله امضا کرده است. چین بزرگ‌ترین مصرف‌کننده نفت است و عمده نفت خود را از ایران تامین می‌کرد. بازگشت تحریم‌ها مانع فروش نفت ایران به چین شد و همین امر دو کشور را به سمت سند همکاری بلندمدت سوق داد. به گفته تحلیلگران از سال میلادی ۲۰۲۲ تجارت ایران و چین افزایش چشمگیری خواهد داشت. چشم بادامی‌ها، عضو اصلی سازمان همکاری شانگهای بودند که با حمایت از ایران شرایطی را فراهم کردند تا کشورمان به عضو اصلی این سازمان در بیاید.

اثر تحریم‌ها؟

کارشناسان معتقدند عضویت ایران در سازمان همکاری شانگهای به‌تنهایی موانع تحریم را کنار نمی‌زند اما ایران می‌تواند با کشورهای عضو این سازمان همکاری‌های دوجانبه زیادی انجام دهد؛ به این صورت که ایران با چین مراودات خود را بدون واسطه انجام دهد که تاکنون تنها سند همکاری دو کشور برای اجرا مدنظر بود و اکنون عضویت ایران در این سازمان نیز به قدرت راهبردی کشورمان می‌افزاید. ایران زمانی که عضو ناظر بود پیشنهاد داده بود برای مکانیزم مواجهه با تحریم‌های اعضای شانگهای، ساز و کاری تعیین شود و اکنون که به عضویت درآمده، می‌تواند خود، پیشنهاددهنده اصلی این موضوع باشد. ضمن این‌که اغلب کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای مصرف‌کننده نفت هستند و ایران می‌تواند تامین‌کننده انرژی این کشورها باشد.

ازبکستان اغلب نیاز کشور خود را از کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای تهیه می‌کند و از آنجا که این کشورها اغلب همسایه هستند هزینه حمل و نقل پایینی را می‌پردازند. چین روسیه، ترکیه، قزاقستان، قرقیزستان، تاجیکستان، ترکمنستان و ایران تامین کننده اصلی کالاهای مورد نیاز این کشور هستند که به نظر می‌رسد عضویت ایران در سازمان همکاری شانگهای، تجارت دو کشور را بیشتر کند.

ازبکستان

جمعیت

۳۳ میلیون نفر

حجم تجارت با ایران

۲۵۵ میلیون دلار

تولید ناخالص داخلی

۵۷ میلیارد دلار

قرقیزستان

جمعیت

۶ میلیون و ۴۵۷ هزار نفر

حجم تجارت با ایران

۵۲ میلیون دلار

تولید ناخالص داخلی

حدود ۸ میلیارد دلار

قرقیزستان از جمله معدود کشورهای محصور در خشکی محسوب می‌شود که هیچ راه ارتباطی با آب‌های آزاد ندارد. همسایه‌های این کشور شامل کشورهای چین، قزاقستان، تاجیکستان و ازبکستان هستند. این کشور دارای تورم ۳/۵ درصدی و نرخ بیکاری ۳ درصد را دارد. چندی پیش امیر عابدی، رئیس اتاق مشترک ایران و قرقیزستان انتقاد کرده بود که تغییر قوانین ارزی و صادراتی باعث شده صادرات به این کشور نوسان زیادی داشته باشد. حالا فعالان اقتصادی از دولت سیزدهم می‌خواهند با ثبات در این قوانین شرایط رونق تجارت را فراهم کنند.

تاجیکستان

جمعیت

۹ میلیون و ۳۲۱ هزار نفر

حجم تجارت با ایران

۲۳/۵ میلیون دلار

تولید ناخالص داخلی

حدود ۸ میلیارد دلار

ایران با تاجیکستان تجارت زیادی ندارد و ۷۱ درصد صادرات ایران به این کشور از استان خراسان رضوی انجام می‌شود. ایران پای ثابت شرکت در نمایشگاه‌های این کشور است و در هر نمایشگاه تقریبا ۵۰ شرکت بزرگ ایران در حوزه‌های صنایع غذایی، بهداشتی و درمانی، بخش‌های مختلف تولیدی، ماشین آلات کشاورزی و مصالح ساختمانی حضور دارند. یکی از مشکلات تجارت ایران با تاجیکستان، نداشتن شناخت و آشنایی صادرکنندگان با سیستم تجاری و قوانین و مقررات آن کشور است که اخیرا با کلاس‌هایی برای آشنایی با این قوانین برگزار می‌شود. شیرینی، رنگ، انواع پسته، سیمان، اکسید آلومینیم، دارو، تخم‌پرندگان، بیسکویت و همچنین خدمات فنی و مهندسی از مهم‌ترین اقلام صادراتی جمهوری اسلامی ایران به کشور تاجیکستان هستند.

پاکستان

جمعیت

۲۱۶ میلیون نفر

حجم تجارت با ایران

۱/۲ میلیارد دلار

تولید ناخالص داخلی

۲۶۲ میلیارد دلار

ایران و پاکستان در جنوب شرقی و از راه استان سیستان و بلوچستان ۹۵۹ کیلومتر مرز مشترک دارند. پاکستان سالانه حدود ۶۰ میلیارد دلار واردات از کشورهای جهان دارد. سهم ایران از بازار این همسایه شرقی، کمتر از یک درصد است. بر این اساس برنج مهم‌ترین کالای صادراتی پاکستان به جهان و واردات نفت خام، روغن حاصل از مواد معدنی و قیری بیشترین حجم واردات پاکستان از کشورهای جهان است. این درحالی است که ایران تامین‌کننده بسیاری از این کالاهاست.

هند

جمعیت

یک میلیارد

و ۳۶۶ میلیون نفر

حجم تجارت با ایران

۱۶ میلیارد دلار

تولید ناخالص داخلی

۲۷۰۸ میلیارد دلار

هند، یکی از شرکای تجاری ایران است که در دولت قبل سند همکاری در منطقه چابهار با آنها به امضا رسید. البته همکاری در حوزه ریلی و حمل و نقل دریایی نیز از جمله همکاری‌های ایران با هند است که طی دو سال گذشته افت داشته اما پیش‌بینی می‌شود عضویت ایران در سازمان همکاری شانگهای، همکاری دو کشور را بیشتر کند. هند یکی از کشورهای صاحب‌نام در حوزه فناوری است که با ایران نیز در این زمینه همکاری داشته است. همچنین این کشور یکی از خریداران نفت ایران است که اخیرا اعلام کرده در صورت رفع تحریم‌ها، خرید نفت از ایران را آغاز می‌کند.

ظرفیت واردات و صادرات

ایران به دلیل موقعیت آب و هوایی گوناگون و همچنین دارا بودن معادن مختلف امکان تولید اغلب کالاهای کشاورزی و صنعتی را دارد و کافی است برای تولیدات خود چند مشتری پرو پا قرص در نظر بگیرد. ایران امکان صادرات محصولات کشاورزی به کشورهایمانند روسیه و کالاهای صنعتی و نیمه صنعتی و خدمات فنی مهندسی را به کشورهای قزاقستان، قرقیزستان، تاجیکستان، پاکستان و ازبکستان دارد. البته همکاری اقتصادی ایران با کشورهای چین، هند و روسیه قدمت فراوان دارد و از چند سال پیش با این کشورها تهاقم‌نامه‌هایی برای افزایش حجم تجارت امضا شد اما بازگشت تحریم‌ها کمی معادلات را برهم زد ولی تجارت در همان سطح قبلی باقی ماند. حالا ایران رفع تحریم‌ها و شروع مذاکرات را دنبال می‌کند تا با کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای بتواند مرودات بیشتری داشته باشد.

سازمان سه میلیارد نفری

کشورهای عضو و ناظر سازمان همکاری شانگهای روی هم بیشترین تولیدکننده و مصرف‌کننده انرژی در جهان هستند. مساحت کشورهای عضو این سازمان روی هم حدود یک چهارم سطح خشکی‌های زمین است. همچنین ۹ کشور عضوسه میلیارد و ۱۵۴ میلیون نفر جمعیت دارند که تقریبا ۴۲ درصد جمعیت جهان را شامل می‌شود.